

Regeringskansliet
Landsbygdsdepartementet
Skogs- och lantbruksenheten

Remissyttrande avseende Gårdsstödet 2015-2020 – förslag till svenskt genomförande, Ds 2014:6

Hushållningssällskapens Förbund har getts möjlighet att lämna remissyttrande på Gårdsstödet 2015-2020 – förslag till svenskt genomförande.

Ingemar Henningson Hushållningssällskapet Kristianstad, Henrik Stadig Hushållningssällskapet Skaraborg och Frida Carlsson Hushållningssällskapet Jönköping har arbetat fram detta svar.

Hushållningssällskapens Förbund har följande synpunkter på förslaget.

Kommentarer kapitel 5 Allmänna regler för gårdsstödet

5.1 Betesmarksdefinitionen

Vi ser i grunden positivt på en mer generös definition av betesmark i gårdsstödet. Vi tycker också att det är mycket viktigt att definitionen inom Gårdsstödet harmoniserar med den inom Landsbygdsprogrammet. Vi håller med om att införandet av en ny betesmarksdefinition kräver stora och anpassade informationsinsatser till både Länsstyrelser och lantbrukare.

På grund av hur betesmarker hanterats inom gårdsstödet under förra stödperioden samt hur man hanterat återkrav under de senaste åren råder idag en misstro kring stödsystemet och lantbrukare har inte förtroende för Jordbruksverket och de arealuppgifter som jordbruksverket levererar. För att införandet av en ny generösare betesmarksdefinition ska lyckas i Sverige krävs att Jordbruksverket garanterar att de blockarealer som levereras är korrekta och går att lita på. Man ska som lantbrukare kunna vara säker på att de blockuppgifter som finns vid SAM-ansökan ska gälla under det kommande året, förutom om kontroll sker förstås. Om jordbruksverket inte kan garantera att denna nya betesmarksdefinition och hanteringen av stöd utifrån denna blir rättssäker tror vi att det kommer resultera i att införandet av en ny betesmarksdefinition, och med den uppfyllelsen av målsättningen att bevara fler betesmarker i Sverige, inte kommer att lyckas. Om man inte kan åstadkomma detta anser vi att stöd till betesmarker endast genom Landsbygdsprogrammet är ett bättre alternativ.

5.2 Definition av aktiv lantbrukare

Utifrån de beskrivna förutsättningarna anser vi att departementet gjort en bra bedömning av hur definitionen av aktiv lantbrukare bör utformas, dvs så att det svenska lantbruket påverkas i så liten grad som möjligt genom att tröskeln sätts så högt som möjligt, att inte några nya verksamheter ska läggas till listan över företag som ska uteslutas från stödsystemet samt att inte några ytterligare kriterier ska tillämpas.

5.4 Tvärvillkor

Vi håller med om den analys departementet har gjort vad gäller oproportionerliga avdrag i samband med små tvärvillkorsavvikelser samt att lantbrukare upplever tvärvillkorssystemet som betungande. Vi ställer oss positiva till att systemet ses över ur ett regelförenklingssperspektiv inför kommande period.

Kommentarer kapitel 6 Stödets ingående delar utom miljövillkor och grundstöd

6.1 Djur- och arealbidrag

Vid införande av djurbidrag för nöt över 1 år är det viktigt att beräkning av antalet djur görs så att djurhållningen speglar en 12 månaders period även om räkningsperioden inte är lika med kalenderåret. Gäller i synnerhet första året och vid nystartad produktion.

6.2 Särskilt stöd till unga jordbrukare

Extra stöd till unga lantbrukare bör lämpligen utformas så att man högst får vara 40 år vid start av sitt lantbruksföretag och därefter stöd i 5 år, allt för att få ett rättvist system.

6.6 Bibehålla existerande eller dela ut nya stödrätter

Ökad möjlighet av tilldelning från NR till nysökare 2015 ger ökad andel arrendetvister liknande de vi hade 2005 vid stödrätternas införande. Vi har funderingar kring hur det kommer fungera för de sökande som idag saknar stödrätter till all sin mark, kommer de bli orättvist behandlade jämfört med nysökande som får tilldelning ur NR?

Kommentarer kap 7 Miljövillkor för gårdsstödet

Vi tycker att träda bör räknas som en egen gröda. Detta för att undvika problematiken med att få fullt förgröningsstöd med en drift med 100% träda. Man ska inte med passivitet kunna få fullt förgröningsstöd.

EFA och krav på tre grödor kommer att skapa problem för mindre gårdar på slätten. Dessa har ofta få grödor samt i allmänhet mindre möjligheter att ha EFA arealer i jämförelse med större enheter. Det känns missriktat med ett regelverk som skapar problem för mindre lantbruk (ca 15-50 ha) i jämförelse med gårdar på 500-1000 ha, dessa har i allmänhet mer arealer som exempelvis kan läggas i träda, de har större möjligheter att odla baljväxter varje enskilt år och de har alltid mer än tre grödor. Regelsystem som dessa kommer att skapa administration, misstro mot systemet och dessutom är det fel lantbrukskategori som drabbas. Vi kan inte tycka något annat än att departementet bör verka för att regelverken avskaffas.

7.1 Bevarande av permanenta gräsmarker

Utifrån de förutsättningar som finns tycker vi att departementet har gjort det bästa av situationen. Endast de gårdsstödsberättigade betesmarkerna inom Natura 2000 områden skyddas på skiftesnivå. Det generella förbudet mot plöjning av permanenta gräsmarker är satt på nationell nivå. Båda förslagen är bra då det påverkar lantbruket så lite som möjligt. Däremot vill vi framföra att regleringen, plöjningsförbud, knappast kommer att ha någon effekt på den biologiska mångfalden. De permanenta gräsmarker som finns idag finns eftersom de fyller en funktion i lantbrukarens drift. Om marken är i så god kondition att den istället skulle kunna användas för produktion av livsmedel den dag markerna inte behövs för djurhållning gör plöjningsförbudet att marken istället ställs ur produktion (beskogning). Detta gör att regleringen knappast tillför någon biologisk mångfald, det enda det tillför är administration nedläggning av åkermark.

7.2 Ekologiska fokusarealer

Utifrån de alternativ som ges är slutsatserna korrekta, alternativen som ges och varför verkar riktigt och vi har ingenting att invända.

Vi saknar dock uppskattning av "miljönyttan" för de olika åtgärderna. Vidare är det flera av åtgärderna som påverkas av det tekniska regelverket (exempelvis träda och skyddszoner). En träda är välbekant begrepp men vad innebär det efter det tekniska regelverket? Kan det vara stora inskränkningar i skötseln? Eller stora skötselkrav? Samma frågeställningar finns på skyddszoner, fånggrödor och grön mark. Att ha någon uppfattning kring förslaget är därmed svårt.

Odling av kvävefixerande grödor är bra och gör att kravet för en del blir enklare att uppnå, men det tas ingen hänsyn till växtföljd. Många mindre lantbrukare på slätterna odlar kanske bara två grödor, ett enskilt år blir det 50% baljväxter sedan 0%. Dessa brukare klarar inte EFA trots att deras växtföljd är utmärkt. Vi tycker att man i framtagandet av det tekniska regelverket tydligt ska fokusera på växtföljden och inte på antalet grödor det enskilda året.

7.3

Förgröningsstöd på betesmark är tveksamt då inga av de villkor som gäller för åkermark gäller för betesmark. Som vi ser det får man denna premie utan att uppfylla några villkor.

Slutligen vill vi tillägga att vi förespråkar en revidering av aktivitetskraven (ökat aktivitetskrav) för gårdsstödet.

Jesper Broberg
Förbundsdirektör
Hushållningssällskapens Förbund